

TEKST 147: Maimonides om jødernes situation omkr. 1200

Den berømte jødiske læge og filosof Maimonides (Moses b. Maimon) (1135-1204) blev født i Córdoba. Han måtte dog med sin familie forklædt flygte fra almohadernes religiøse forfølgelser i 1149. Han bosatte sig 1160 i Fez i Marokko, men flyttede senere til Palæstina og blev endelig ansat ved det ægyptiske hof som læge. Omkr. 1200 udsattes den jødiske minoritet i Yemen ligeledes for muslimske forfølgelser. I denne forbindelse skrev Maimonides et brev til den yemenitiske menighed, hvori han gør status over jødernes situation under muslimsk herredømme i bl.a. Spanien, Nordafrika og Yemen.

Du skriver, at oprørslederen i Yemen beordrede tvungen frafald for jøderne ved at tvinge de jødiske indbyggere alle de steder, han havde undervunget, til at forlade den jødiske religion, ligesom berberne havde tvunget dem til at gøre det i Maghreb.¹ Sandelig, denne nyhed har knækket os, og den har forbløffet og lamslået hele vores samfund. Og med rette. For dette er onde nyheder. [...] Faktisk er vores hjerter svækkede, vores sind forvirret, og kroppens kræfter hentærede på grund af de dystre ulykker, som de religiøse forfølgelser har bragt over os i de to ender af verden, i øst og vest. [...]

Husk, mine trosfæller, på grund af vore synders store antal har Gud kastet os ind midt imellem dette folk, araberne, der har forfulgt os eftertrykkeligt og gennemført skadelig og diskriminerende lovgivning mod os. [...] Aldrig har et folk forulempet, fornædret, nedværdiget og hadet os så meget som de. [...] Selv om vi blev vanæret af dem ud over det menneskeligt udholdelige, og vi måtte finde os i deres påfund, så opførte vi os som ham, der blev beskrevet af den inspirerede digter²: "*Jeg er som en døv, der ikke kan høre, som en stum, der ikke kan åbne munden.*" (Salme 38,14). På tilsvarende vis pålagde vores vismænd os at udholde Ismaels³ usandheder og urimeligheder i stilhed. [...] Vi, både gamle og unge, har affundet os med at vænne os til ydmygelse, som Esajas lærte os: "*Jeg lod dem slå min ryg og rive skægget ud af mine kinder.*" (50,6) Alt dette til trods, undslipper vi ikke denne fortsatte mishandling, der som sagt snart knuser os. Uanset hvordan vi lider og vælger at forblive i fred med dem [muslimerne], så vækker de strid og uro, som David forudsagde: "*Så snart jeg taler fred, taler de krig.*" (Salme 120,7). [...] Må Gud, som skabte verden med barmhjertighedens egenskaber, give os det privilegium at se de landflygtiges hjemvenden til andelen af Hans arv, at skue Herrens nåde og at besøge Hans tempel tidligt. Må Han føre os ud af dødsskyggens dal, hvor Han har anbragt os. Må Han fjerne mørket fra vores øjne, og dysterheden fra vores hjerter. Må Han i vores og jeres tid opfylde profetien, der er indeholdt i verset: "*Det folk, der vandrer i mørket, skal se et stort lys.*" (Esajas 9,1). [...] Fred, fred, som lyset, der skinner og meget fred indtil månen ikke er mere. Amen.

J. M. Rosenløv & M. Pihl: *Korstogene – Islams ekspansion og kristen modoffensiv* (2014)

- Moses b. Maimon (Maimonides). *Iggeret Taiman* (Epistle to Yemen). A.S. Halkin (ed.). Eng. Overs. B. Cohen, New York 1952. Her efter B. Ye'or: *The Dhimmi. Jews and Christians under Islam*. Cranbury 1985, s.351f.

¹ *Maghreb*: det nordvestlige Afrika

² Ifølge den jødiske opfattelse var forfatterne (ifølge traditionen oftest kong David) til Salmernes Bog inspireret af Gud.

³ Dvs. araberne, idet jøderne mente at araberne nedstammede fra Ismael, der ifølge Det gamle testamente var søn af Abraham og Hagar.